

Drift
Alexandra Grigoriou

2017-05-30

2017/11

PROTOKOLL

Svenska kraftnäts Driftråd, möte 2-2017

Närvarande

Folke Sjöbohm	Energiföretagen Sverige
Jonas Karlsson	Vattenfall Elproduktion
Gunnar Erixon	Vattenfall Eldistribution
Martin Sandin	Göteborgs Energi AB
Lars-Ola Andersson	Fortum Generation AB
Lars Johansson	E.ON Elnät Sverige
Erik Ek	Svenska kraftnät (ordförande)
Alexandra Grigoriou	Svenska kraftnät (sekreterare)

Frånvarande

Jim Markstedt	Skellefteå Kraft AB
Matz Tapper	Energiföretagen Sverige
Jimmy Mattsson	Ellevio AB

1 Godkännande av dagordning

Dagordning godkändes.

2 Föregående mötesprotokoll

Ingen anmärkning.

3 Driftläget

Överförings- och kraftbalanssituationen

Erik informerade om en lugn vår med få störningar i systemet. Avbrottssäsongen är i full gång och begränsar periodvis kapaciteten över snitten. En del inställda avbrott har förekommit oftast pga. delar som inte har hunnit levereras i tid.

Det nya driftövervakningssystemet har körts i drygt två månader och fungerar stabilt och utan större IT-incidenter. Det har varit en lyckad driftsättning med tanke på komplexiteten i systemet. Men det är fortfarande en inkörningsperiod innan alla operatörer helt vant sig till de nyheter som förts in.

Snitt 1 har haft låga överföringar hela våren pga. hög export till Finland, många gånger t.o.m. norrgående flöde. Kapacitetsbegränsande avbrott har inte påverkat överföringen. Även snitt 2 har haft goda marginaler där avbrotten endast vid ett fåtal gånger har begränsat överföringen. Snitt 4 begränsas som ofta under sommaren av överlasterna då ledningarna tål mindre överföring vid högre temperaturer. En hel del större kapacitetsbegränsande avbrott har förekommit i södra Sverige vilket har gett upphov till en del områdespriser.

Fingrid har haft en del underhållsarbeten som har begränsat överföringarna men har inte påverkat marknaden. Vid ett fåtal gånger har kraften gått från Finland till Sverige på Fenno-Skan, för övrigt har det bara varit export till Finland. Norge har under en längre tid spänningsuppgraderat sitt nät vilket begränsar överföringskapaciteten över de norska snitten. På Hasle begränsas överföringen mot Norge av Västkost-snittet och mot Sverige av den s.k. Hasletrappan. Problematiken av det interna VK-snittet förekommer främst helger och nätter och ökar ytterligare under sommaren när förbrukningen är låg. För att undvika överlasterna begränsas Sverige import från Danmark, Po-

len, Tyskland och Litauen vilket skapar den typiskt sågtandande begränsningsprofilen till dessa länder (se bifogad presentation). NordBalt har haft förhållandevis låg tillgänglighet sen den togs i drift för drygt ett år sedan men har under vårmånaderna bara löst vid ett tillfälle pga. kontrollutrusningsfel i Nybro.

Spotpriserna i Sverige har under våren hållit sig på en jämn nivå och få tillfällen med områdespriser. Danmark har haft minuspriser vid flera tillfällen till följd av Västkustbegränsningar, arbete på dansk sida och mycket vindproduktion.

En god trend för frekvensavvikelsen jämfört med förra året, framförallt kvartal 1.

Natten mellan den 6-7 maj utförde Svenska kraftnät ett dödnätstartprov. Själva provet gick bra. Svk hade planerat provet sedan en längre tid och kommunicerat det med övriga TSO:er. Elspotpriserna i Finland blev normala. Dock orsakade ett stort överskott i Finland pga. mycket vind och fränkoppling av stor last mycket låga nedregleringspriser, -1000 €.

Spänningssituationen i Stockholm under sommaren ser bättre ut jämfört med förra året men spänningen har fortfarande stundvis varit hög i bl.a. Hagby och Värtan. Orsaker till förbättringarna är främst den nya reaktorn i Bredäng. I juni installeras även en ny reaktor i Hagby som kommer förbättra situationen ytterligare. Eftersom nätet i Stockholm har förändrats en del sedan sommaren 2016 har det gemensamt framtagna stöddokumentet uppdaterats och skickats ut till berörda parter.

Större avbrott 2017 och framåt

Under andra halvan av sommaren kommer ett större underhållsarbete göras i Midskog vilket begränsar kapaciteten i snitt 1, snitt 2 och Hasle. Byten av ett antal strömtransformatorer och spänningstransformatorer kommer att utföras i Tenhult under juni och juli vilket kommer begränsa snitt 4 mellan 3600-4000 MW NTC. Topplinebytet på Skogssäter-Loviseholm förbindelsen kommer begränsa Hasle under 8 veckor i juni-augusti. Förnyelse av 400 kV ställverket Söderåsen är planerat att vara färdig för driftsättning i oktober 2017. Ett flertal avbrott är inplanerade i anslutning till Söderåsen under september och oktober vilka ofta innebär ganska stora begränsningar i snitt 4, Danmark, Tyskland och Polen.

Under 2018 är ett topplinebyte på Kilanda – Hisingen inplanerad vilket inkluderar avbrott på 400/130 kV transformeringen i Hisingen. Under detta avbrott ökar betydelsen av transformatorn i Stenkullen som blir en av de kvarvarande transformatorerna som matar Göteborgsområdet.

Presentationen bifogas i bilaga 1.

Vatten- och magasinläge

Folke Sjöbohm berättade om kraftläget i Norden och Sverige. Fyllnadsgraden i nordens magasin har inte riktigt nått upp till en medelnivå än. Skogsfloden kom tidigt men fjällfloden är inte över ännu. Fjällfloden är senare än vanligt pga. den kalla starten på maj månad och kulmen på tillrinningarna är ännu inte nådd.

Årets vattenkraftproduktion är mindre än föregående år i både Norden och Sverige. Vindkraftproduktionen ökar stadigt, den är nu uppe i 35 TWh i Norden. Kärnkraftproduktionen i Sverige har varit hög sista tiden. Nettokraftflödet under våren har gått från Sverige till främst Finland, Polen och Litauen.

Presentationen bifogas i bilaga 2.

4 Störningar och andra viktiga händelser

Göteborg Energi

Martin Sandin informerar om en mycket lugn vår. 100 st färre fel jämfört med förra året (jan-maj).

E.ON Elnät

Lars Johansson berättar om en lugn period. En systemtransformator som har trilskats och löst ett par gånger vilken har begränsat projekt mm. Men inga kunder har berörts. E.ON har många projekt som pågår.

Fortum Generation

Lars-Ola Andersson berättar att även de är försenade med en del projekt som exempelvis förnyelse av stationer. Fortum har nu ett nytt telefonisystem och har installerat Rakel.

Vattenfall Eldistribution

Gunnar Erixon med personal är nöjda med innehållet i Susie-rapporterna och tycker de har blivit bättre. Det har det varit lugnt under våren men poängterar att det är många jobb som pågår i nätet så man ska vara medveten att risken att något ska hända finns.

Vattenfall Elproduktion

Jonas Karlsson rapporterar att en lugn period har passerat. Vårfloden blev utsmetad så det var lugnt med tillrinningarna men det finns fortfarande mycket snö kvar i fjällen.

5 Effektreservfrågor

Anna Guldbrand informerar om prissättningen av effektreserven på Nord Pool. Svenska kraftnät överväger att ändra prissättningen på effektreserven då den aktiveras på elbörsen. Idag sätts priset på effektreserven till 0,1 € över sista kommersiella bud om risk för avkortning finns dvs. om utbud och efterfråga inte möts. Från och med nästa år kan effektreserven istället prissättas till takpriset på Nord Pool, vilket idag är 3000 €. Med denna förändring vill Svenska kraftnät undgå att påverka prisbildningen på marknaden. Finland har redan tagit ett beslut att ändra sin prisbildning på motsvarande sätt. Det är viktigt att prissignalerna kommer ut när det är knapphet. Detta för att bidra till att förbrukningssidan utvecklas och också deltar och hjälper systemet vid knapphet.

Presentationen bifogas i bilaga 3

6 Norge/Sverige samarbetet

Anders Larsson informerade om att Statnett och Svenska kraftnät kommer att stärka sitt samarbete inom balanseringsområdet mot bakgrund av det utpekade gemensamma ansvaret för balanseringen av synkronområdet. Detta görs genom att samarbetet formaliseras inom just balanseringsområdet för att kunna hantera balanseringen inom det framtida kraftsystemet.

Balanseringen av kraftsystemet blir alltmer utmanande, inte minst med de nya flöden som bland annat orsakas av en allt större andel väderberoende elproduktion i det nordiska systemet, avveckling av termisk produktion och en allt större sammankoppling genom utlandsförbindelser.

Framtidens kraftsystemdrift kräver lösningar som kan hantera det och ge incitament till att de oplanerade flödena minskar och att balanseringslösningar bidrar till ett säkert system förberett för att möta dessa utmaningar och de kommande integreringarna av balanseringsmarknader i hela Europa.

De andra nordiska systemoperatörerna kommer att bjudas in att delta i samarbetet i mitten av juni i år.

7 Svk's systemutvecklingsplan, SUP

Tobias Kolseth informerade om Svenska kraftnäts Systemutvecklingsplan, SUP. Systemutvecklingsplanen har tagits fram för att tydliggöra Svk's ansvar, utmaningar och strategier för kraftsystemets utveckling främst för större stamnätskunder, större leverantörer av tjänster, Energimarknadsinspektionen och departementet.

Liksom Nätutvecklingsplanen beskriver SUP kommande utmaningar i kraftsystemet och nätinvesteringarna på 10 års sikt. I systemutvecklingsplanen har det även tillkommit beskrivande åtgärder ifråga om marknadsutformning och förbättrade driftförutsättningar samt ett tydliggörande av Svenska kraftnäts ansvar.

Planen har tagits fram under januari till juni och kommer efter sommaren att sammanställas och granskas. I oktober går planen ut på extern remiss och 30 november tar styrelsen beslut.

Presentationen bifogas i bilaga 4

8 Övriga punkter

- Inga övriga punkter

9 Frågor att behandla vid kommande möten

- IT säkerhet
- DSO/TSO-samarbetet

10 Nästa möte

12 september 2017 kl. 9.00–15.00

11 Bilagor

- Bilaga 1, Driftläget april-maj (Svk)
- Bilaga 2, Vatten- och magasinläge (Energiföretagen Sverige)
- Bilaga 3, Effektreservfrågor (Svk)
- Bilaga 4, Systemutvecklingsplan (Svk)

Justeras



Erik Ek

Vid protokollet



Alexandra Grigoriou